

Adatok a diáknyelvhez. A «Ludovikás Levente» 1993 dec. száma az akadémikusok diáknyelvének ezeket az újabb adatait közli: *Becseszni* = elégtelent kapni. *Berügja a stukk-mótort* = tanulni kezd. *Bevarr* = bezár, lecsukat. *Bredzsó* = kenyér. *Cikk!* = vigyázz, előljáró jön! *Cseszkó* = elégtelen. *Csont!* = nincs veszély, aks. jön! *Fűrész* = sokat tanul. *Kocsányoz* = nézgelődik. *Lemálház* = leelik a lóról. *Sózni* = ébresztő után is ágyban maradni. *Stukkol* = tanul. *Szintézis!* = ferdére csapott sapkát kiigazítani. *Viszi már!* = elragadja a lova. *Zütyöl* = nem mond igazat.
Közli *Gedő (Gábel) György*
és *Varga József*.

indítványozta a *drogista* elnevezés helyett a *drogszerész*-t. A Magyar Drogista c. szaklap közölte ezt a cikket és felhívta olvasóit, nyilatkozzanak, vajjon melyik elnevezést helyeslik; «mik akarnak lenni a jövőben, drogisták-e vagy drogszeré-

szek». A folyóirat azóta megjelent három számában 17 hozzászólást közöl. Ezek közül 9 elfogadja a drogszerészt, 3 a drogista mellett marad, a többi új nevet ajánl: gyógyfűszerész, vegyszerész, gyógyszer-áru-kereskedő, droggereskedő.

MAGYARÁZATOK.

Szláv eredetű növény- és állatneveinkhez. 1. *Páka*. A gyékényt sok helyen *buzogány*-nak nevezik bunkós végéről, s a Dráva mellett használatos *buzogány-bot* is e szemlélet pleonasztikus kifejezése, mert a bot is jelentett eredetileg buzogányt. A régi nyelvben *kákabot*-nak is hívták (MA.PP), s székely *botikó* (MNy. 4:31), *nádbotikó*, *-butikó*, *nádbotikó*, *-butikó* (MTsz.) nevei is ezt a felfogást mutatják. A német *Kolbe* 'buzogány, bunkó, furkó' is egyben a typha neve magában is, de még több összetételben: *Sumpfkolbe*, *Rohrkolbe*, *Teichkolbe*, *Wasserkolbe*, *Weherkolbe*, *Lieschkolbe*, *Narrenkolbe*, *Deutelkolbe* Grimm. A szláv nyelvekben a mi *pálca* szavunknak megfelelő *palica*-n kívül van *palčka* szó is, pl. orosz *pálka* Stock, Stab, Spazierstock, Stange (Pawlowsky); cseh *pálka* Stock, Ballholz, -schlägel, -kelle, Schlägel; Kolben, Kopf, Schädel (Herzer-Prach); Kopf, Knopf, Samenähre (Kott II. 476); Köpchen, Keulchen; lengyel *pálka* („vastag“ l-lel) Keule; starker Knüttel; Kopf, Schädel; pl. *palki* Samenkolben einiger Gewächse; typha, Narrenkolbe, Wasserkolbe (Linde, Booch-Árkossy, Karłowicz); kisorosz *pálka* Keule, Stock; Kolben; Rohrkolben (Typha) (Żelechowski-Niedzielski). Már most a Szegeden, Nográd és Gömör m.-ben feljegyzett *páka* nyilván e szláv szónak az átvetele. A legrégebbi adatunk erre Comenius Orbis pictusának 1798-i pozsonyi kiadása: A' mitsodások, a viz partokon és a' tokban: a' káka, 1. a' tsumó nélkül való gyékény-káka, 2. a' melly káka-botot (*pákát*) terem (welche Narrenkolben trägt) 34 Nyilván ugyanez a szó van hibás alakban Comenius Januájának 1661-i, lőcsei kiadásának 28. lapján: A' gyékén kákából, (szittjoból) a' mellyben *pálk:k:k* nevelkednek, butko (tsumo) nélkül lévén, gyékényeket tsinálnak. Ugyanígy van a NySz. idézte 1673-as és az 1724-es kiadásban, az 1729-esben pedig *pólikák*. A *pálka* talán *pályka* helyett van szedve, mert a MTsz. idéz *páklya* (Szeged), *pákja* (Alföld), *pájka* (Bereg m) és *pajka* (Szatmár m)

változatot. Jávorka Magyar Flórája szerint a *páka* több mással együtt a *Sparanium erectum*, békabuzogány népies neve is, *pálka* pedig Diószegi-Fazekas Magyar Fűvészkönyve (1807) szerint a *Cyperus* neve. Leschka Elenchusában az utóbbit azonosítja már a szláv *pálka*-val. Miklosich Die slavische Elemente im Magyarischen c. munkájában átveszi Leschka egyeztetését, szláv etimológiai szótárában azonban azt mondja: „Nicht hieher zu ziehen ist vielleicht slk. *pálka* zipergras, magy. *pálka*.“ Megjegyzem még, hogy *Páka* nevű falu is van Pozsony megyében, a Csallóközben, Somorjától keletre. A LevKözl. 2 58 egy 1543-ból való levélben közli e helynevet.

2. *Pocok*, *poca*, *koca*. A pocok az Ormányságban, Bereg és Csík m.-ben a 'patkány' neve, a Dunától északra *pocik* alakban egeret jelent, *pocok* és *pucok* jelentése pedig a Dunántúl, a Duna-Dráva közen, Kiskúnhalason és Baján 'vakondok'. A Dráva mellett *pockány*-nak is nevezik a vakondokat, s ez valószínűleg a *patkány* és a *pocok* keveredéséből származott, mert a *patkány* is néhol a 'vakondok' neve. A *potzic*, *potzoc* Molnár A.-nál 'mus. musculus'-nak van értelmezve, az 1708-i kiadásban 'Maus, Mäuslein' német értelmezéssel. A legrégebbi adat a szóra a JordK *poczok* alakja a *vakondagh*, *pathkán* és *egher*rel egy mondatban, s a NySz. 'mygale'-nak értelmezi. A Tiszántúl a patkány neve *poc*, Nagykúnságban *pocogér*. Erdélyben pedig *póceger*. Ez a rövid alak Horger (Nyr. 41:81) szerint elvonós a többszámúnak érzett *pocok*-ból. Munkácsi (Nyr. 13:314) e szót a 'patkány' jelentésű szerb *pácov*-val egyezteteti, ennek azonban a baranyamegyei *pácó* 'patkány' a pontos megfelelője. A *pocok*-kal inkább egyeztethető a lengyel *pacuk* 'óriási patkányfaj; házi patkány' (Karłowicz, Słownik gwar polskich IV.), kisorosz *pacuk* 'männliches (verschnittenes) Schwein, Ratte, Bitterfisch, Zapfen' (Żelechowski-Niedzielski). A szláv szó, melynek eredete különben homályos